

## Indstilling Kongerne af kviklån

Indstillet af Brigitte Alfter, direktør i Arena for Journalism in Europe, [brigitte@journalismarena.eu](mailto:brigitte@journalismarena.eu)

Kontaktperson: Anette Klokkeholm, DR Dokumentar [AKLO@dr.dk](mailto:AKLO@dr.dk)

### Hermed vil jeg indstille Anette Klokkeholm fra DR Dokumentar for programserien Kongerne af kviklån.

Desuden skal nævnes hendes internationale kontakter, ikke mindst den slovenske journalist Blaž Zgaga, som stod i spidsen for et hold under European Investigative Collaborations netværket, der undersøgte de såkaldte Malta-Files. Zgagas hold bestod desuden af Vlad Odobescu fra Rumænien, Matthew Vella fra Malta og Sergejs Pavlovs fra Letland.

I 'Kongerne af Kviklån' undersøger DR Dokumentar, hvordan multinationale kviklånsselskaber kanalisere millioner af kroner fra Danmark til skattelylande med et skattemæssigt set-up for øje. Pengene er tjent på gældsplagede danskere via skyhøje renter og gebyrer. Samtidig afslører programserien, hvordan danske kviklånsselskaber omgår intentionen i den danske lovgivning, og hvordan ejerkredsen bag danske kviklånsselskaber også driver inkassovirksomhed – en problematisk forretningsmodel ifølge eksperter på området.

Redaktionen besluttede på baggrund af kviklånbranchens hastigt stigende udlån at undersøge kviklånsselskabernes forretningsmodel og rolle på det danske kviklånsmarked.

Et års intensiv research resulterede i programmernes indhold. Via systematisk gennemgang af fremtrædende kviklånsselskabers danske og internationale årsregnskaber, selskabskonstruktioner, ejerkredsforhold og datalæk, kunne Anette Klokkeholm dokumentere, hvordan pengestrømme i form af renter og udbytter sendes til skattelylande som *Malta*, *Luxembourg* og *Cypern*.

Som en del af den indledende research kontaktede Anette den slovenske journalist Blaž Zgaga, som er medlem i medienetværket European Investigative Collaborations og derigennem har adgang til dokumenter om det største kviklånsselskab på det danske marked, 4Finance, via datalækket *Malta Files*. Blaž Zgaga samarbejde med Anette Klokkeholm om sit kendskab til kviklånskoncernen og satte hende i forbindelse med *Der Spiegel*, som delte dokumenter via krypterede kommunikationskanaler, ligesom insidere med kendskab til ejerkredsen i kviklånsselskabet bidrog med baggrundsviden.

Om den videre research beretter Anette Klokkeholm, hvordan hun systematisk gennemgik en årrække konsoliderede og ukonsoliderede regnskaber for adskillige kviklånsselskaber på det danske lånemarked, heriblandt 4Finance, Ferratum og ACEA Capital. Researchen strakte sig endvidere fra dokumenter fra hendes internationale journalistkontakter over kortlægning af koncernstrukturer via bl.a. *Bureau van Dijk*, *BiQ* og *CVR* til dokumentation indhentet via *Malta Business Registry*, *Luxembourg Trade and Companies Register* og *Department of the Registrar of Companies and Official Receiver (D.R.C.O.R.) of the Republic of Cyprus* med henblik på at finde de nyeste informationer i de ofte komplekse selskabsstrukturer. Oplysningerne i dokumenterne blev krydstjekket af førende skatteeksperter på området, ligesom mulige faldgruber blev gennemtjekket. Etisk har Anette Klokkeholm lagt vægt på at lytte til virksomhedernes og brancheforeningens forklaringer, når de indbød til samtale om kviklån og forretningsmetoder. På den måde har det været en lakmestest for hende i forhold til, om der var noget i hendes research, hun havde overset eller misforstået i forhold til selskabernes forretningsmodel.

Programmerne afdækker og afslører, hvordan danske kviklånsselskaber som led i internationale koncernstrukturer sender millioner af kroner til Malta, hvorved de både undgår at betale dansk skat af beløbet, ligesom de med placeringen på Malta slipper billigt, når de skal betale skat af de renteindtægter, de modtager fra blandt andet Danmark. Programmerne viser, hvordan pengene kan strømme videre til Luxembourg, både i form af renter via Malta, men også i form af udbytter, fx via et selskab i Letland, hvor over 100 millioner kroner kommer fra koncernens danske datterselskab. Samtidig kortlægges det danske kviklånsmarked, og programmerne viser, hvordan kviklånsselskaberne omgår reglerne om betænkningstid ved optagelse af lån, hvordan kreditvurderingen af kunderne er utilstrækkelig, og hvordan samme ejerkreds låner penge ud til kunder for derefter at drive inkassovirksomhed som forretningsmodel, når kunderne ikke kan betale gælden grundet renter og gebyrer på flere hundrede procent.

Selskabskonstruktioner og omfattende finansielle transaktioner er som udgangspunkt vanskeligt at omsætte til et primetime-format på DR1. Castet af kviklånere og studerende hjælper til at give høj grad af identifikation, og da dele af formidlingen er informationstungt stof, er der brugt væsentlige ressourcer og energi på den grafiske formidling, hvis formål både er at skabe en fortælling og samtidig gøre komplicerede tal enkle at forstå.

Dokumentarudsendelsen resulterede i en omfattende debat og blev dagsordensættende på alle platforme. I maj 2019 påbegyndte den russiske centralbank en undersøgelse af manden bag 4Finance – den største kviklånudbyder på det danske marked – på baggrund af hans kviklånsvirksomhed i Rusland. Undersøgelsen blev stoppet efter få uger. I juni 2019 udsendte den nye regering i Danmark i dets forståelsespapir 'Retfærdig retning for Danmark' et opgør med de kviklån, der fanger mennesker i uoverskuelig gæld. I august 2019 varslede den danske erhvervsminister, at regeringen som en del af dets lovprogram er klar til at indføre et loft over, hvor høje omkostninger forbrugerne kan betale for kviklån (ÅOP-loft).

Annette Klokkeholms indsats fortjener stor anerkendelse. Det er ikke blot et spørgsmål for de mennesker, der er fanget i gældsælde, det er et samfundsansvar – som den efterfølgende og aktuelle politiske debat bekræfter. Annette Klokkeholm har på bedste vis brugte journalistisk samarbejde for at følge historien fra start til slut – selv om de udviklede selskabskonstruktioner måtte gå via alskens lande. Metoden journalistisk samarbejde er relativt nyt.

Valget af et samfundsmæssigt uhyre relevant men komplekst tema, det solide graverarbejde og arbejdet med en ny metode fortjener professionens største anerkendelse!